

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

109. Cocincina in partes scissa post mortem Regis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

109
Cocincina
in partes
scissa post
mortem Re-
gis.

uenem mordaciores vrebant curæ. Cocincinæ regnum natu maximo liberorū ex primaria vxore à Patre destinatum, meditabatur inuadere; & sublato fratre, Patrem adigere ad cedendum sceptro quod esset alioqui sibi bello asserturus. Ac germani quidem proditoriam necem orditus fuerat priusquam Cacinam Prouinciam regeret, aulicis octo^o sacramento adstrictis ad eum occidendum cum ipse se primum in sua Prouincia Regem nominasset. Atma interea, terra marique comparabat, ob hæc à Patre in aulam accitus, verbis illum, & naniis ad mensẽ Nouembrem circumduxit, quo senex infelix moriturus, designatum sibi successorem, Coeincinæ Regem iussit acclamari, & iurata fide regni ordines illi obligauit; coniuratos octo quod pepigerant confecturos, tanti arcani rima quædam, fecit nouo Regi suspectos, ipsūque in acrem, & tutam sui custodiam arrectum, inuitabat nihilominus beneuolẽ in aulam, rebellem ad cohonestandas communis parentis exequias: at is non temerè de suo fratris animum æstimans non modo aulam cauit, sed apertè cœpit ad sustinendum fratris exercitum, accingi; Turoni portum qua patebat ingressus validè muniit; fauces amnis præclussit vallo ex templi nostri quam fecerat sceleratissima ruina compacto; parem denique se fore triremibus statts quadraginta duabus credidit, & terrestribus copiis, elephantorum numero formidandis, quod explicatis vtriusque ordinibus fideret aduersarios ad se transituros. Fefellit sua spes perduellem, quin & illum sui eadem expectatione ab eo lusi, ante conflictum deserunt; ipse tribus vix triremibus in portus ostia confugit, sed accessione maris, vltiori fuga interclusus pedes in oram se coniecit cum vxore, & paruis liberis, duobusque germanis ex eadem matre, & errabant palantes, qua sua quemque consternatio, & hostis insequens ad quærendas latebras vrgebat. Instare igitur militem sentiens conclamantem perduellis mortem; pugione sibi guttur sed leniter perstringit, capitur, exarmatur, probris, & cõtumeliis onustus in aulam potatur, clauditurque horribili carcere, vnde mox præsentì quod ante pugnam sibi prouiderat venæno se expedit, vxor filij & fratres probris mortibus necantur; par centum proceres inuoluit laniena; obiciuntur consiliarij armorum suasores elephantis qui proboscide implexos docentur in altum proicere, dente cadentes configere, humique afflictos pede conterere: secti alij quatuor in partes, minus fontes capite truncati; ex quibus Paulus Mandarinus, quem nuper vidimus ab Rege ob professionem Christianam dedecoratum, gradu motum centum plagis affectum. Felix si quod pronum tunc fuit sub earum pondere expirasset. Nunc infortunatus potius quàm reus, non potuit non mori; quam illi mortem rebellis intenterat, nisi Regem Tunchini legatus suo nomine adiret, hanc ei victor denique intulit; eius interitu gaudere ethnicis non diu licuit; luxere statim post facinorosissimi Christianorum hostis Ami Mandarinì, eiusque filij, nihilo Patre melioris iustum supplicium, qui deprehensi inter coniuratos viui dissecti sunt.

In hoc discrimine ancipiti turbido, perduellis Princeps federis Buzomio Turoni, confirmabat; duobus ipse comitibus sociis, tam longè in sylvas & montana consultò errauit (nec sine aliquo animarum lucro) ut suspicionem moueret nemini amicitiae cum rebeli. Sedatis inde tumultibus in aulam venit gratulatum coronam nouo Regi. Erat hic homo ferus, indole malè fida, moribus belluinis, quem fama erat, Patre centuplo peiorem, lectum idcirco à Patre successorem, ut eius comparatione suum demortui desiderabile Ciuibus imperium fieret. Germani eius qui duo Caeianam Prouinciam diuersis temporibus rexe- rant, dogmate Christiano plusquam mediocriter imbuti, erant erga illud, & Patres illius Doctores beneuolè affecti, quos ipse præter Buzomium, nec norat, nec quicquam de fide veri Dei, videbaturque de cætero iturus, quo illum dictata familiarium impulissent. Prima tamen hæc ad illum officia Deus Buzomio secundauit, lætatus est eius aditu, affatu, obsequio, & in conferta proceribus aula, tantum illi amoris testatus, ut fratres eius duo, & patruus Mariæ Principis filius gratularentur Buzomio securam in posterum illius beneuolentiam, & defensionem: cum ecce vix quadriduo post in hæc verba edicit; Patres, multi vel pauci regno in præsens exeunto; in futurum, nunquam pedem in illud referunto. Et fuit hic decumanus fluctus cui auertendo, aiebant redditum Cocincinæ regno Buzomium; regnant enim ferè Principes ut cœperunt, & si ab nostorum exilio auspicaretur imperium frustra foret sperare futurum aliquando qui de reuocandis hiscere auderet, multo minus apud se priuatim dissimulato etiam habitu retinere, certus sibi rem fore cum irritabili homine, & sanguinolento. Ob hoc Buzomius ne viginti annorum periret labor in cultura illius vineæ à nobis posirus, & nunquam postea repetendus, contentiones omnes adhibuit ut exitiabile decretum rescinderetur ab ipsomet rege, nihilque moratus auertentes ab eo conatu velut casto, Dei vnus fiducia, cuius agebat causam, non dubitauit humanis præsidis imprimendam cœlitus vim illam quæ conficiendæ rei sufficeret; impressaque est profectò tam mirabiliter ut homo gente peregrinus, religione aduersarius, aulam omnem ad se diuertet, & Mandarinorum primarios ita suis addiceret partibus, ut si de illorum exilio ageretur. Tanti fuit operarium sapientem, virtutum, & doctrinæ splendore conciliasse sibi voluntates, & admirationem etiam ethnicorum; fuit inter Principes Reginas, cui nunquam visus Buzomius, quæ pari ardore pro illo egit ut si foret maximè Christiana; tot officiis Deus barbati animum inflexit ad rescindendum quod edixerat, addendamque facti excusationem in frequenti suorum confessu; sibi nempe fuisse persuasum, Patres Cocincinæ, & externorum regnorum saturos libenter patrias reuisuros; sed quando iis tantum placebat Cocincina, (quod faustum, & felix) remanentium ipse Buzomius, tum quos sibi de suis optaret socios; sedes sibi, & illis ubicumque libitum curaret; ædificaret Deo suo templum, & ad

109.
Rex nouus
Cocin. Patr.
admit.Refer.
reuoat.